

Kultur for hyttenæringa

– korleis legge til rette for hytteutvikling og berekraftig samfunnsplanlegging

Hva er Distriktssenteret?

Samfunnsoppdraget vårt er å samle, utvikle og dele kunnskap som **styrker de minste kommunenes evne til samfunnsutvikling.**

Vi tilbyr

- Digitale verktøy
- Veiledninger
- Læringseksempel
- Prosesskunnskap
- Merkur-programmet for distriktbutikker

Kunnskap om distriktskommuner som næringsutvikler

Hvordan rigge seg for å bli best på næringsutvikling?

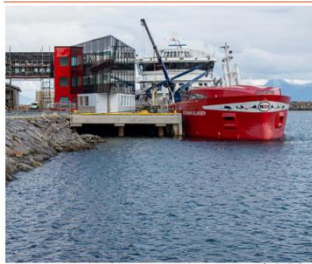
Kunnskap om den kommunale næringsutviklingsrollen - og noen tips til hvordan bli en mer næringsvennlig kommune

Distriktsenteret, 14.10.18
Torbjørn Wekre og Bjørn Richard Jensen

Distriktskommuner som lykkes godt med næringsutvikling

Notat til Distriktsnæringsutvalget

Foto: Inger Kvalvasson

Distriktsenteret, januar 2020
Torbjørn Wekre og Bjørn Richard Jensen

Telmarksforskning

Suksessrike distriktskommuner anno 2018

PROST VAREDE, SOLVARE BLAVEST, HANNA ENFORS STORFOS OG SINDRE GRUNDTVE
19. september 2018

Publisert år : 2020
Publisert av : NORCE
Skrevet av : Nils Aarsæther, Geir Bye og Sindre Myhr

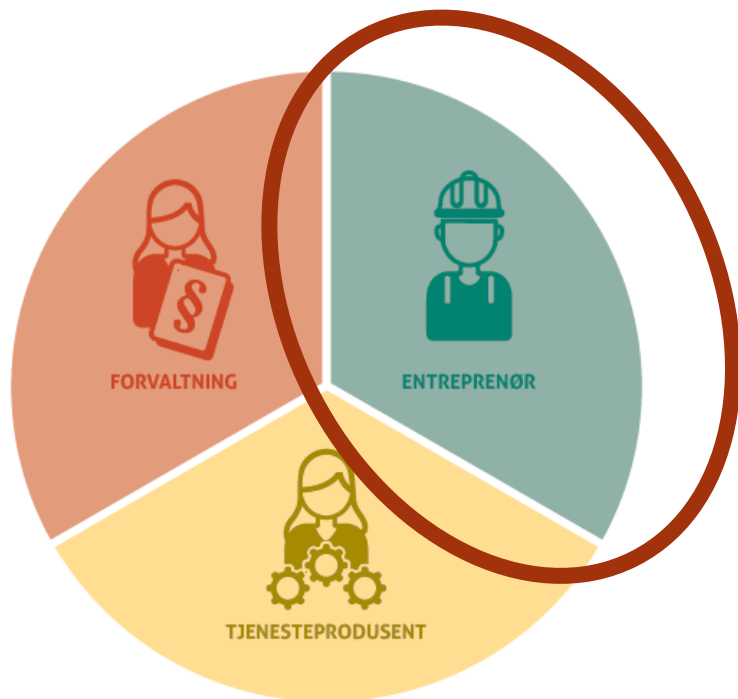

Næringsforeninger og distriktskommuner

Kartlegging av hvordan næringslivet vurderer kommunenes næringsarbeid
KURT VAREDE OG HANNA V. STORFOS
19. september 2018

1. Nærings-, steds- og boligutvikling og inkludering henger sammen
2. Samarbeid er nøkkelen.
3. God innsikt og forståelse for næringslivets behov bidrar til at kommunen gjør det næringslivet forventer og kommunen fremstår mer næringsvennlig.
4. **Distriktskommuner som opptreer proaktivt overfor næringslivet, tar initiativ til samarbeid, er støttende og initierer utviklingsprosjekter, er mer suksessrike enn de som ikke prioriterer en slik arbeidsform og holdning**

Kommunens 3 roller overfor næringslivet

Kommuner som lykkes evner å få rollene som **forvalter**, **tjeneste-
produsent** og **entreprenør** til å henge sammen.

Entreprenørrollen er spesielt viktig i distriktskommuner

Berekraftig Samfunnsplanlegging

Kunsten å gå i same retning

- Planen tydeleggjer det som bur i samfunnet.
- Gode planar mobiliserer innbyggjarane og næringslivet til handling
- Får aktørane til å gå mot same mål
- Bygger tillit og utviklingskultur
- Kommunen som nav for langsiktig samfunnsutvikling, planlegging er verktøy for å mobilisere og koordinere.

Korleis kan planverket bidra til næringsutvikling?

- Eit godt styringsverktøy:
  - oppdatert, konkret og ikkje for omfattande, tydeleg oppfølging
  - tydelege overordna mål for næringsutvikling.
  - sett næringsutvikling i samanheng med heilskapleg samfunnsutvikling
  - politisk eigarskap til omforeinte mål
  - koordinerer og bygger tillit mellom aktørar

Open for fleksibilitet i konkrete løysingar

Utviklingskulturen – framleis ein nøkkelfaktor

«Nå, seks år etter den forrige studien, er det fremdeles **utviklingskulturen** i kommunen som ser ut til å være **nøkkelen** til å skape attraktivitet.

Det gjelder å ha en kommune som **har tillit og som skaper tillit.**»

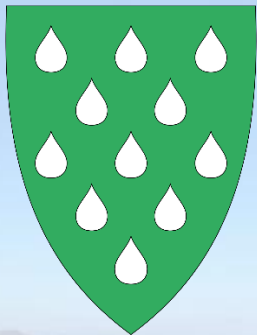
Telemarksforskning; Suksessrike
Distriktskommuner anno 2018

Tillitssamfunnet

Lykkes eller mislykkes vi?

Bykle – klarar vi å legge ei god ramme for framtidig hyttepolitikk gjennom arbeidet med ny samfunnsdel som er på trappene?

«Det blir viktig å legge opp til framtidsretta strategi for den vidare utviklinga av ferie- og fritidsbustader i kommunen»

Plansjef Signe Sollien Haugå i Bykle

Besøksforvaltning som verktøy for god samfunnsplanlegging og bærekraftig utvikling

«Å utvikle reiselivet handler om å utvikle et helt lokalsamfunn. Det vi har å by på er det alle bidrar med. Reismålsutvikling er det samme som lokalsamfunnsutvikling»

Hilde Wika, tidligere reiselivssjef Vega kommune

Reisemålsutvalget

«...det er behov for å styrke, utvide og inkludere arbeidet med besøksforvaltning i samfunnsplanleggingen»

(NOU 2023:10, s. 90)

«Gjennom god planlegging kan kommunene bidra til å styre nærings- og samfunnsutviklingen i ønsket retning, tilpasset lokale og regionale forutsetninger. Kommunene skal gjennom planarbeidet avveie ulike hensyn og avklare interessekonflikter, avveie bruk og vern av arealer og ressurser, samordne statlige, regionale og kommunale mål og oppgaver, samt sikre åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for alle berørte.»

Reisemålsutvalget, NOU 2023:10

Besøksforvaltning og kommunal planlegging

- Besøksforvaltning må inkluderast i kommuneplanens samfunnsdel
- Det kan vera med på å **forhindra eller redusera negativ påverking** av besøk.
- Det er til sjuande og sist politikarane som har det overordna ansvaret, og **dei må ta eigarskap og bidra** til gode vedtak

Foto: Halvør Hilmersen

Besøksforvaltning i hyttekommunar

- Besøksforvaltning og besøksledelse handler om å finne best mulig balanse mellom bruk av et sted, og å ta vare på stedets ressurser på en bærekraftig måte.

Besøksforvaltning kan være et godt verktøy for å bidra til bedre samspill mellom fastboende og besøkende i fjellet,

Marianne Singsaas, seniorforsker ved Telemarksforskning.

Oppdal har egne mål for besøksforvaltning i samfunnsplanen

MÅL 9:

Bærekraftig fritidsboligutvikling og besøksforvaltning

Dette skal kommunen gjøre

- Samarbeide med relevante aktører for å stimulere til:
  - grønn omstilling av fritidsbolignæringen for å redusere klimafotavtrykk, både ved utbygging og ved bruk.
  - miljøvennlig transport mellom kollektivknutepunkt, fritidsboligområder og destinasjoner
  - mer utleie av ledige fritidsboliger
  - mer tjenestebasert reiseliv for å fremme hytteservice og tjenester rundt utleie
- Etablere en bredt sammensatt reisemålsledelse med definerte roller
- Ha en bærekraftig besøksforvaltning og være et bærekraftig reisemål gjennom å sikre sunn næringsdrift og lokal verdiskaping samtidig som vi tar hensyn til natur, landskap, miljø, lokalsamfunn og lokal kultur
- Sikre forutsigbarhet for et helhetlig sti- og løypenettet
- Involvere og samarbeide med fritidsinnbyggerne
- Stimulere og invitere til at fritidsinnbyggerne kan bidra med sine ressurser i lokalsamfunnet

Arealstrategi

- I områder der samlet belastning for beitebruken er stor, skal utbygging vurderes strengt
- Fritidsboliger skal ikke bygges i viktige landskaps- og natur- og friluftsområder
- Ha god planlegging av ferdsel (sti- og løypenett) ved utbygging og fortetting av fritidsboligområder for å forebygge forstyrrelser og konflikter med naturverdier og beiteressurser
- Bygge fritidsboliger med flere enheter i samme bygg og med mindre arealbruk i sentrumsnære områder

Alle kan bidra

- Besøks- og hyttenæringen må tilpasse seg en bærekraftig omstilling til et lavutslippssamfunn
- Være åpne for endringene i retning en mer bærekraftig, grønn hyttebygging
- Fremme samarbeid
- Være åpne for nye impulser og kunnskap

Hyttene står tett i Stølen. Foto: Ove Karlsvik, Oppdal kommune

Det er behov for en ny generasjon reisemålsledelse og tettere lokalt samarbeid om reisemålsledelse, der utvikling av reisemålet skjer i et samarbeid mellom næring, kommunen og lokalbefolkningen, og hvor utviklingen er en del av den samlede planleggingen.

Reiseliv 2030. En forsknings- og innovasjonsstrategi for reiselivsnæringen: s. 53

Framtidig berekraftig samfunnsplanlegging
og hytteutvikling må koplust til fleire
inngangar

Takk for merksemda!

Roar Werner Vangsnes